

TERAPIA NERKOZASTĘPCZA

Dr n. Karolina Kondej

ANTI-
COAGULATION

Hirudin
1890's

Heparin
Discovered
1916-18

Heparin
Purified
1933

MEMBRANES

Cell.
Nitr.
1838

Dialysis
(Paper, Collodion)
1854, 1855

Celluloid
Synth.
1869

Cell. Ac.
Synth.
1910-18

Cellulose Ac.
Commerc.
1935

UREA-
UREMIA

Urea
Isolated
1773

Urea
Synth.
1828

Urea Transp.
Uremia Quant.
1890's

ARTIFICIAL
KIDNEY
1937

1800

1900

WW I

Dialysis
Exp.
1913

Dialysis
Clin.
1925

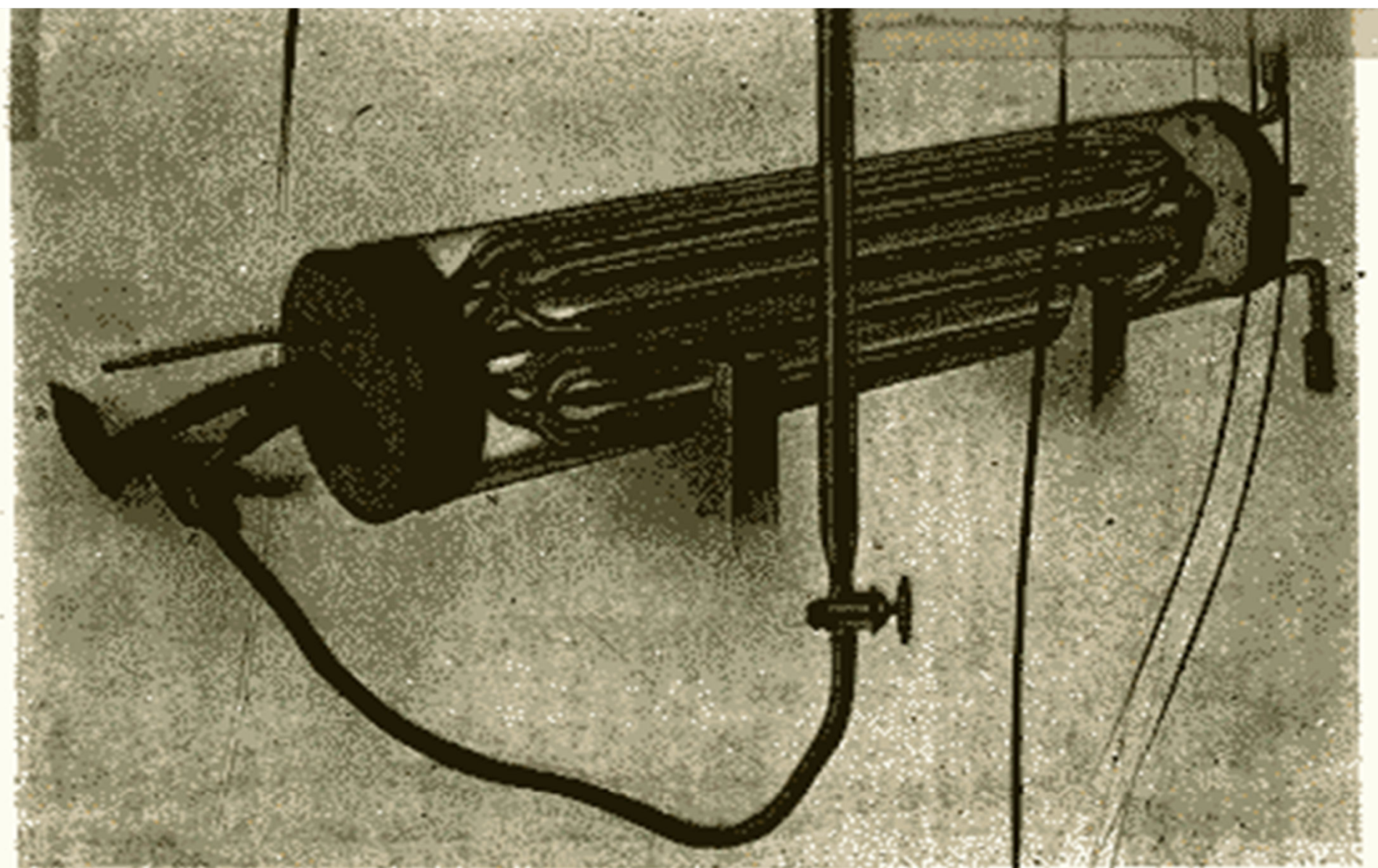

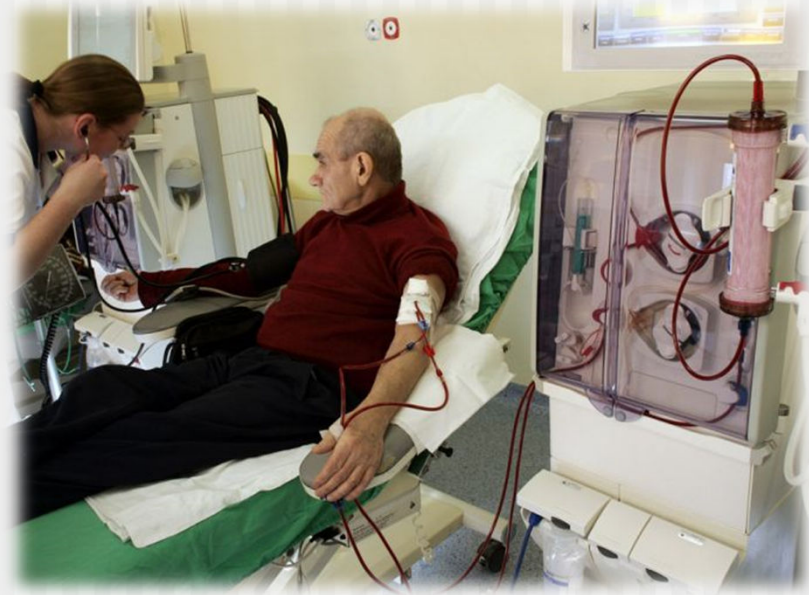
FIG. 1 PERSPECTIVE VIEW OF VIVIDIFFUSION APPARATUS; EARLIER FORM WITH SIXTEEN TUBES

A, arterial cannula; *B*, venous cannula; *C*, side tube for introduction of hirudin; *D*, inflow tube; *E*, outlet tube; *F*, *G*, supporting rod attached at *H* and *K* to branched U-tubes; *L*, burette for hirudin; *M*, *N*, tube for filling and emptying liquid in outer jacket; *O*, air outlet; *P*, dichotomous branching point of inflow tube; *Q* and *R*, quadruple branching points of same; *S*, *S'*, wooden supports; *T*, thermometer. At each of the points *H* and *K*, the blood is collected from four tubes into one, bending around to the back, and there redividing into four return flow tubes. Arrows show the direction of flow.

Główne metody leczenia nerkozastępczego:

- Hemodializa
- Dializa otrzewnowa
- Przeszczep nerki

Inne techniki:

- Hemofiltracja
- Hemoperfuzja
- Plazmafereza
- Techniki „ciągłe”

Hemodializa

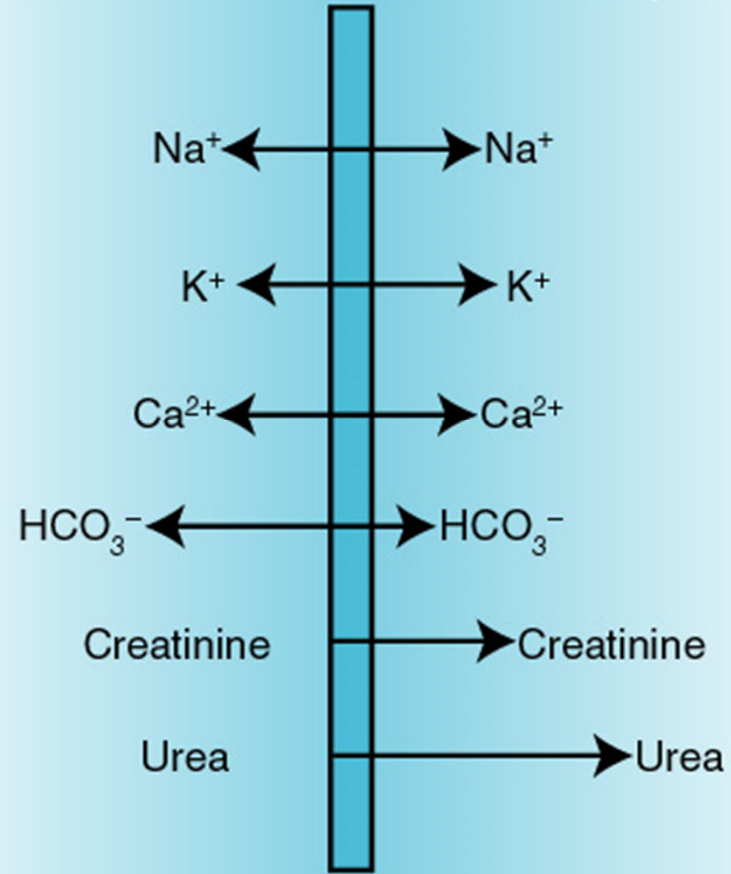

- Oddziaływanie na osocze chorego płynem leczniczym (dializacyjnym) o składzie zbliżonym do składu osocza człowieka zdrowego poprzez błonę półprzepuszczalną pozwalającą na swobodne, dwukierunkowe przenikanie drobin małej i średniej wielkości

Blood

Membrane

Dialysate

Hemodializa –dyfuzja i ultrafiltracja

- Transport substancji przez kanały filtracyjne (pory) błony filtracyjnej zachodzi na drodze dyfuzji i ultrafiltracji

Hemodializa - dyfuzja

- Polega na przechodzeniu cząsteczek rozpuszczonych w wodzie przez błonę dializacyjną na drodze ich samorzutnego, bezwładnego ruchu

Zależy od:

- m.cz. rozpuszczonych substancji
- gradientu stężeń
- oporności błony

Hemodializa - ultrafiltracja

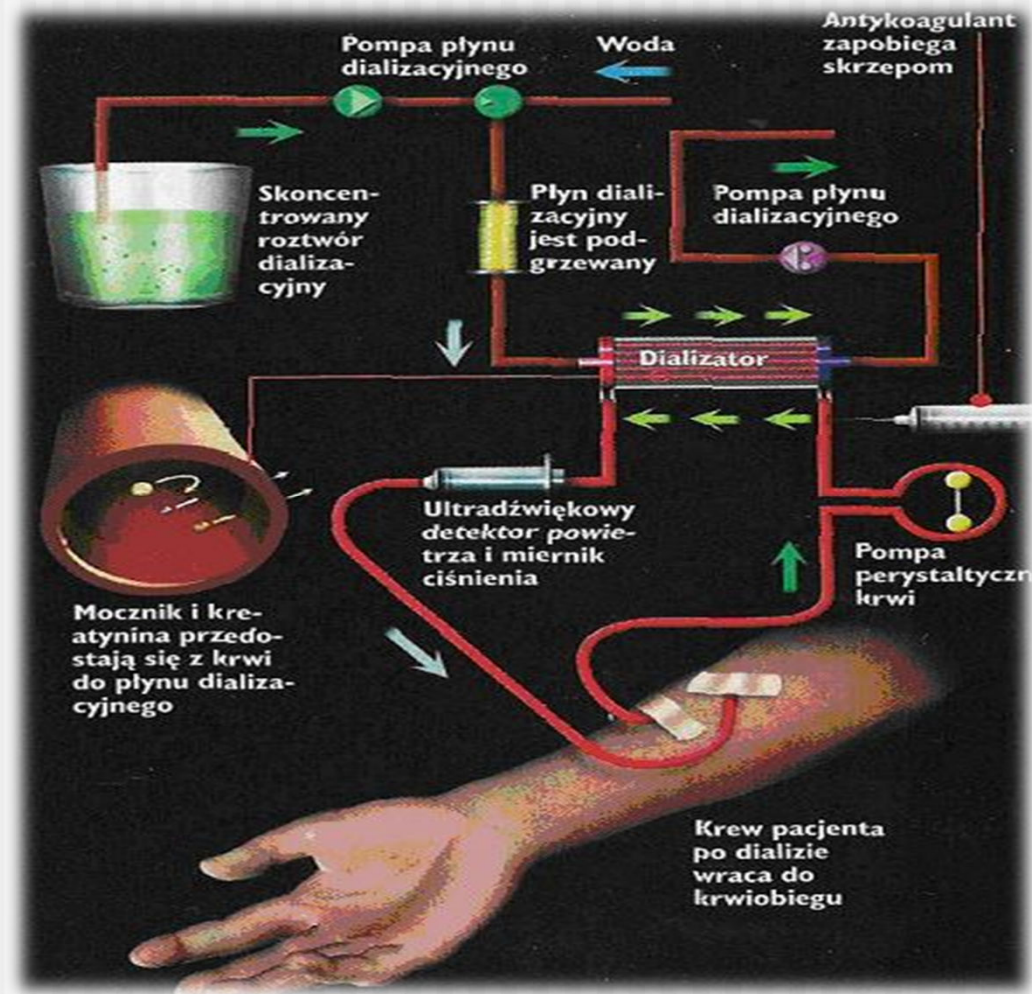
- Przechodzenie przez błonę filtracyjną wody i substancji w niej rozpuszczonych wymuszone ciśnieniem hydrostatycznym i/lub osmotycznym

Hemodializa – płyn dializacyjny

Skład	Pł. Octanowy*	Pł. Wodorowęglan.
Na	135-145	135-145
K	0-4.0	1.5-2.0
Ca	1.25-1.75	1.25-1.75
Mg	0.5-0.75	0.5-0.75
Octany	35-38	3-5
HCO ₃ ⁻	0	31-32
pH	różne	7.1-7.4
pCO ₂	0.5	90-100

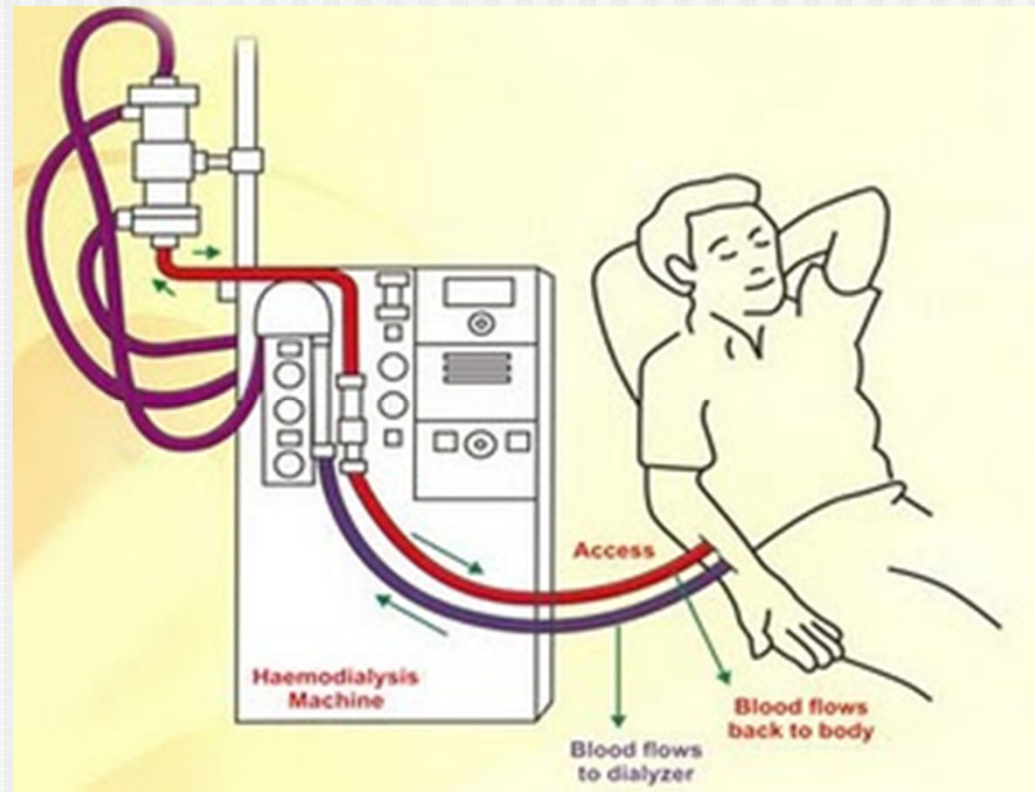
*stosowany wyjątkowo

Aparat do hemodializy- „sztuczna nerka”

Aparat do hemodializy- „sztuczna nerka”

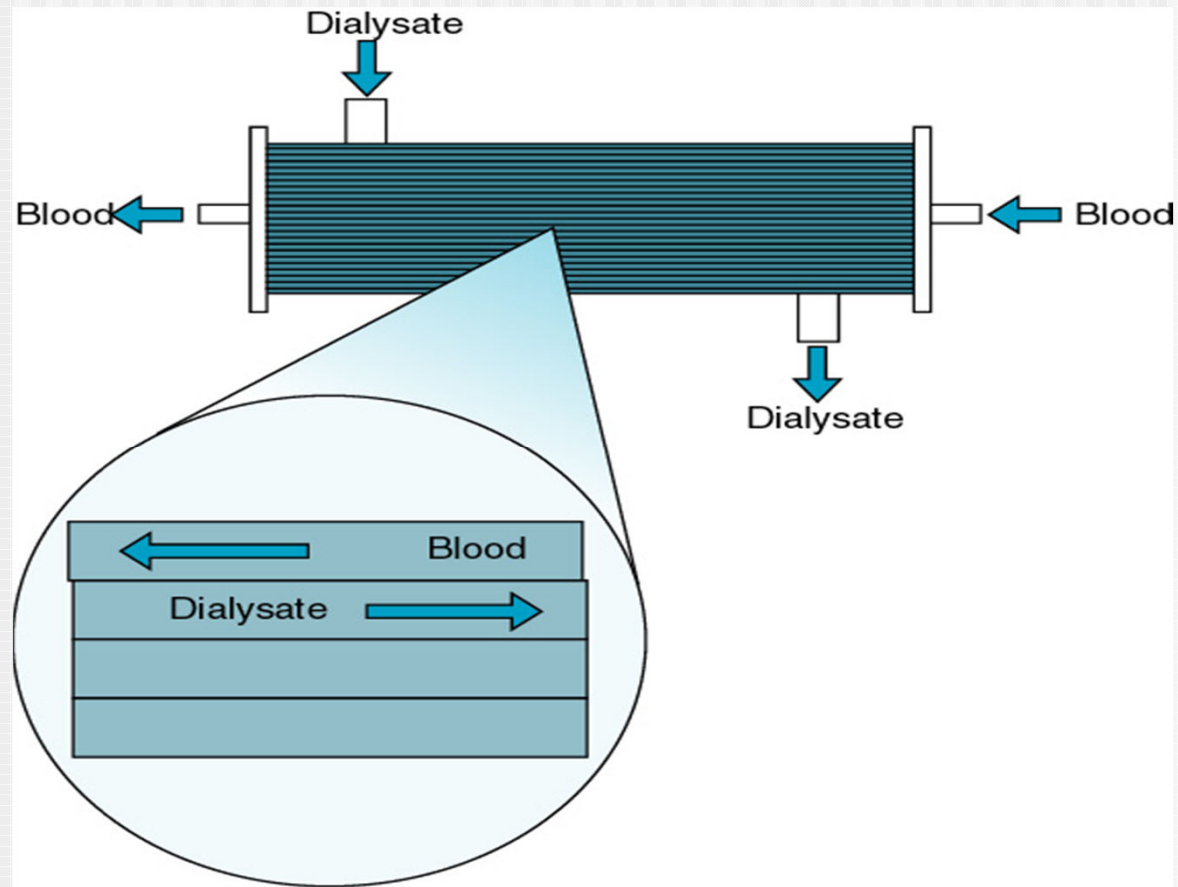

Hemodializa - dializator

Hemodializa - dializator

Hemodializa - dializator

- warstwowe, zwojowe, kapilarne
- błony: celulozowe, z octanu celulozy, celulozowo-syntetyczne, syntetyczne (polisulfonowe, poliakrylonitrylowe, poliamidowe)

Hemodializa - dializator

- Kapilarny – najbliższy ideałowi:
  - wysoki stopień oczyszczenia dla małych i średnich cząsteczek
  - efektywna ultrafiltracja
  - minimalna ilość krwi traconej
  - możliwa wielokrotna reutilizacja

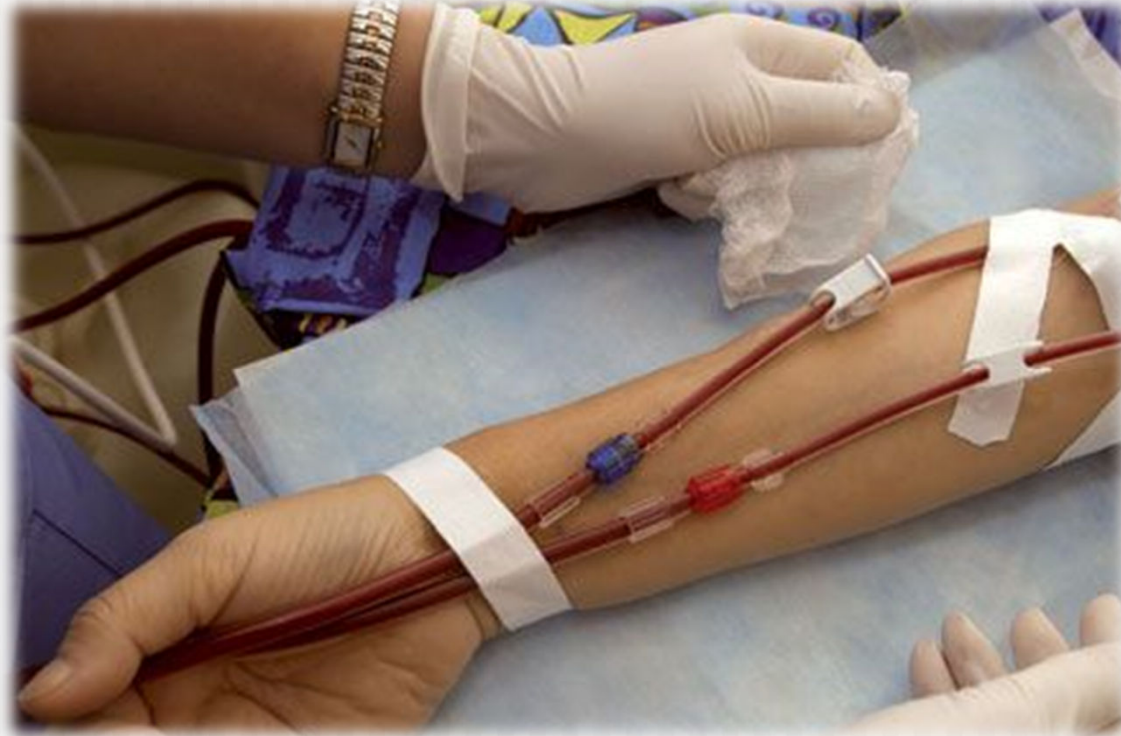
Hemodializa – dostęp naczyniowy

- CZASOWY** – dwukanałowe cewniki dializacyjne (w tym tzw. permanentne) [żż. podobojczykowe, szyjne, udowe]
- powikłania ostre [perfofacja żyły, nakłucie tętnicy, odma opłucnowa, zator powietrzny, zaburzenia rytmy]
- powikłania odległe [zakażenia, zakrzepica cewnika, zakrzepica/zwężenie żyły, niedostateczna podaż cewnika]

Hemodializa – dostęp naczyniowy

CZASOWE

Hemodializa – dostęp naczyniowy

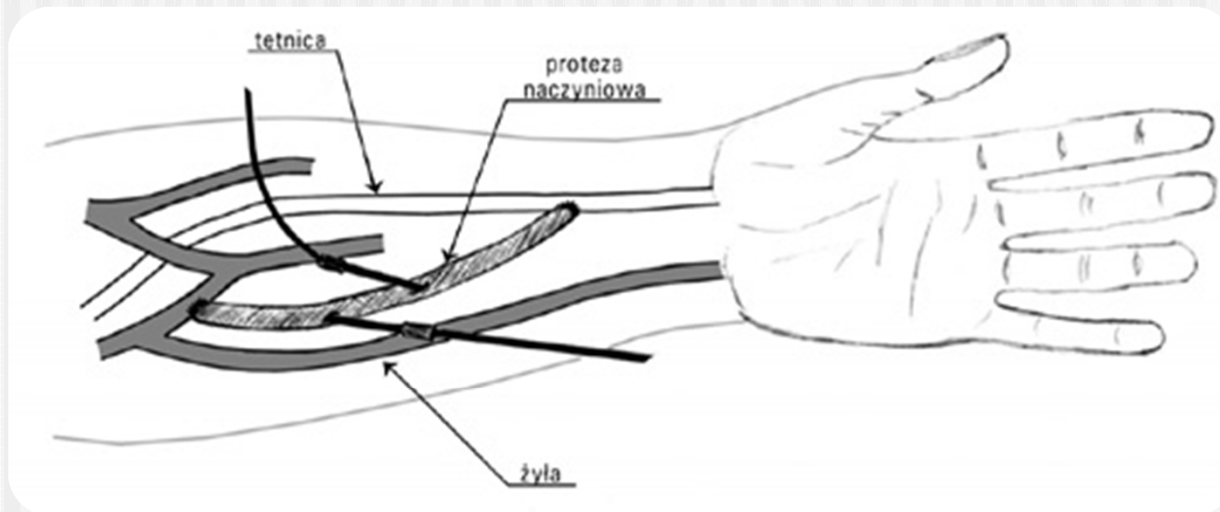

TRWAŁY – przetoka t-ż Cimino-Bresci
[t. promieniowa+ż. odpromieniowa]
przetoka t-ż na ramieniu
przetoka t-ż na kk. Dolnych
syntetyczne protezy naczyniowe
[Gore-Tex]

Hemodializa – dostęp naczyniowy

TRWAŁE

Hemodializa - wskazania

Ostra niewydolność nerek – wskazania kliniczne:

- przewodnienie grożące obrzękiem płuc lub mózgu
- nadciśnienie tętnicze odporne na leczenie farmakologiczne
- stany hiperkatabolizmu
- drgawki i drżenia metaboliczne
- skaza krwotoczna
- przygotowanie do zabiegu chirurgicznego

Hemodializa - wskazania

Ostra niewydolność nerek – wskazania biochemiczne:

- stężenie potasu > 6.5 mmol/l
- stężenie mocznika > 150 mg/dl
- kwasica metaboliczna $\text{pH} < 7.2$

Hemodializa - wskazania

Przewlekła niewydolność nerek

1. $Kt/V_{\text{urea}} < 2.0$ [tygodniowy klirens mocznika przeliczony na objętość dystrybucji mocznika]
2. $n\text{PNA} < 0.8 \text{ g/kg/d}$
[znormalizowany wskaźnik szybkości generacji mocznika w przeliczeniu na białko w diecie]

Hemodializa - wskazania

Zatrucia lekami i toksynami, m.in...:

- metanol
- aspiryna
- glikol etylenowy
- lit
- mannitol
- teofilina

Hemodializa - przeciwwskazania

- ostatnie stadium choroby nowotworowej
- nieodwracalne zaburzenia świadomości
- brak zgody pacjenta

Hemodializa - powikłania

- **hipotonia** – zbyt duża lub zbyt szybka U_f , niskie $[Na]$ w płynie dializacyjnym, niewłaściwa temperatura płynu dializacyjnego
- **postępowanie** – pozycja Trendelenburga, 0.9-10% NaCl, ↓ U_f

Hemodializa - powikłania

- **hipertonia** – znaczne przewodnienie, zbyt duża Uf, wydializowanie leków, hiperkalcemia, hipoglikemia
- **postępowanie** – leki p-nadciśnieniowe

Hemodializa - powikłania

- kurcze mięśni
- świąd skóry
- gorączka i dreszcze
- z. niewyrównania
- reakcja na dializator [anafilaktyczna lub niespecyficzna]
- zator powietrzny
- krwawienia

Hemofiltracja

Przemieszczenie z krwi wody i substancji w niej rozpuszczonych przez wysoko porowatą, półprzepuszczalną błonę, głównie na drodze ultrafiltracji. Siłą wymuszającą jest ujemne ciśnienie (200-500mmHg) na zewnątrz błony.

Hemofiltracja

Bardzo duże ilości ultrafiltratu
($> 1200 \text{ ml/h} = \text{śr. } 30\text{-}40 \text{ l/zabieg}$)
stąd konieczność podawania płynu
zastępczego o składzie zbliżonym do
osocza:

hemofiltracja predilucyjna

hemofiltracja postdilucyjna

Hemofiltracja - wskazania

- ONN lub PNN u chorych z niewydolnością krążenia, ch.n.s, cukrzycą
- usuwanie toksyn egzo- i endogennych (β_2 mikroglobulina)
- ciężka niewydolność krążenia oporna na leczenie

Hemoperfuzja

- Usuwanie szkodliwych związków bezpośrednio z krwi w wyniku ich osadzania na substancjach adsorbujących
- Kolumny wypełnione granulatem z węgla aktywowanego lub żywic [każda granulka pokryta półprzepuszczalną błoną celulozową]

Hemoperfuzja - wskazania

Leczenie ostrych zatruc:

- antydepresanty trójcykliczne
- benzodwiazepiny
- teofilina
- grzyby

Plazmafereza

Oddzielanie i usuwanie osocza wraz z zawartymi w nim czynnikami chorobotwórczymi od elementów morfotycznych krwi.

- sedymentacyjna – samoistna lub wirówkowa
- filtracyjna – plazmafiltry z błonami półprzepuszczalnymi

Plazmafereza - wskazania

- RPGN – pC anty GBM, KI, C-ANCA
- nefropatia IgA – KI, pC IgA
- paraproteinemia z z. Nadmiernej lepkości – paraproteiny
- HUS – KI
- z. Guillain-Barre – pC p-osłonkom mielinowym
- tyreotoksykoza – T_3, T_4 , TGB
- niektóre zatrucia – digoksyna, muchomor sromotnikowy

Techniki ciągłe

- ciągła tętniczo-żylna/żylna-żylna hemofiltracja [CAVH/CVVH]
- ciągła tętniczo-żylna/żylna-żylna hemodializa [CAVHD/CVVHD]
- ciągła tętniczo-żylna/żylna-żylna hemodialfiltracja [CAVHDF/CVVHDF]

Techniki ciągłe

W technikach tętniczo-żylnych siłą napędzającą przepływ krwi przez układ drenów i filtr jest ciśnienie tętnicze krwi – nie wymagają specjalistycznej aparatury lecz odpowiedniego, gotowego zestawu [np.: Gambro FH55d, FH 66D, Fresenius AV-400, AV-600]

Techniki żylny-żylne odpowiedniej aparatury

Techniki ciągłe - wskazania

- ONN u chorych z niestabilnym krążeniem, we wstrząsie, w przebiegu oparzeń
- kontrola leczenia pozajelitowego w NN
- niewydolność wielonarządowa
- kardiogenna niewydolność serca
- leczenie zaburzeń RKZ i elektrolitowych
- śpiączka wątrobowa
- hipertermia
- niektóre zatrucia [lit, prokainamid]

Dializa otrzewnowa

Rolę filtra spełnia naturalna błona półprzepuszczalna – otrzewna, przez którą usuwane są toksyny moczni-kowe, nadmiar wody i elektrolitów.

Do płynu dializacyjnego przechodzą także: białka, hormony, aminokwa-sy, witaminy, pierwiastki śladowe.

Dializa otrzewnowa – dostęp dializacyjny

Cewnik do jamy brzusznej założony na stałe

W Polsce najczęściej c. Tenckhoffa

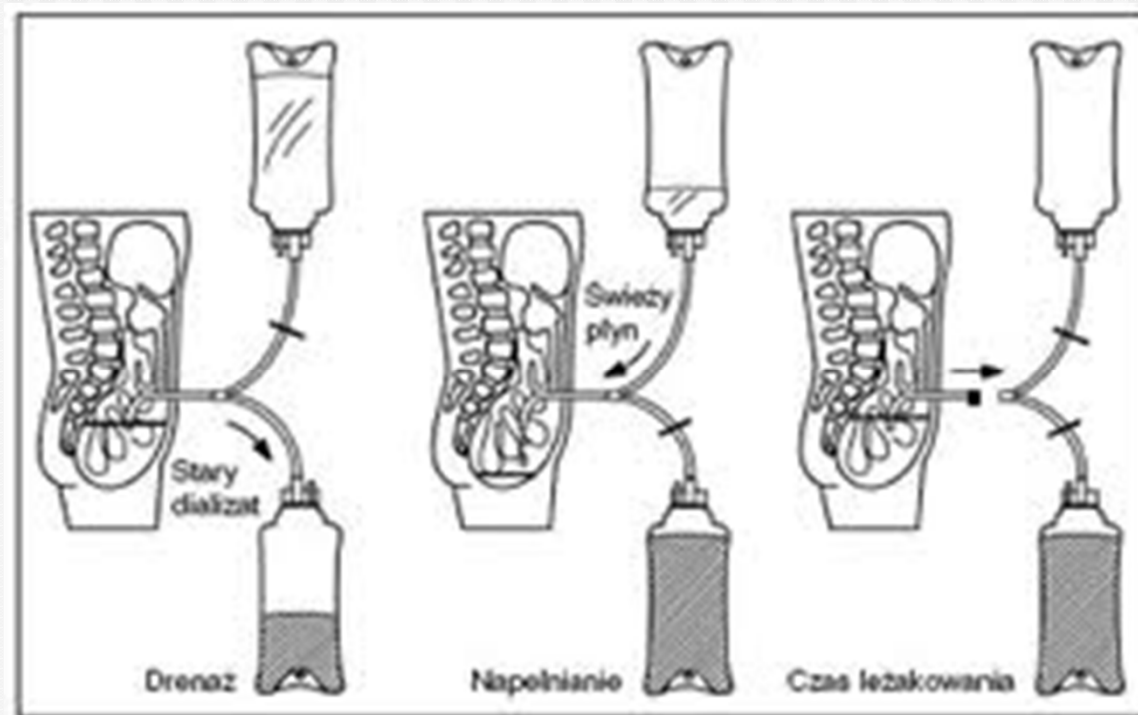
stabilizowany dwoma mufkami: w mięśniu

prostym brzucha i w tk. podskórnej,

zakładany techniką chirurgiczną,

endoskopową lub z zastosowaniem trokaru.

Dializa otrzewnowa – dostęp dializacyjny

Dializa otrzewnowa – dostęp dializacyjny - powikłania

- przeciek płynu
- zaburzenia wypływu
- stan zapalny/infekcja ujścia
- nadżerki okolicy ujścia
- bóle
- przepuklina brzuszna

Dializa otrzewnowa - typy

- przerywana dializa otrzewnowa – PDO – wielogodzinne zabiegi przy użyciu cyklera w szpitalu kilka razy w tygodniu
- ciągła ambulatoryjna dializa otrzewnowa – CADO
- automatyczna dializa otrzewnowa - ADO

Dializa otrzewnowa - cykler

HomeChoice firmy Baxter

Aparat walizkowy, waga 12 kg

[z wózkiem 17 kg]

Pozwala nastawić: czas dializy, całoś-witą objętość, objętość napełniania, objętość ostatniego worka i stężenie glukozy w ostatnim worku.

Samoczynnie oblicza: liczbę cykli, czas zalegania.

Dializa otrzewnowa - wskazania

- dzieci
- pacjenci > 65 rż
- pacjenci z cukrzycą [możliwość podawania insuliny wraz z płynem dializacyjnym]
- brak dostępu dializacyjnego
- choroby układu sercowo-naczyniowego
- duża odległość od ośrodka dializacyjnego
- potrzeb bardziej liberalnego programu dnia

Przeszczep nerki - dawca

Dawca żywy spokrewniony:

- pisemna zgoda dawcy i biorcy po orzeczeniu lekarskim co do zasadności i celowości tego postępowania
- dawca < 18rż - orzeczenie sądu

Przeszczep nerki - dawca

Dawca żywy niespokrewniony:

- wymaga orzeczenia sądu rejonowego; postępowanie zostaje wszczęte na wniosek kandydata na dawcę, za pisemną zgodą biorcy wraz z orzeczeniem lekarskim o zasadności i celowości takiego postępowania

Przeszczep nerki - wskazania

Wszyscy pacjenci z terminalną niewydolnością nerek powinni być kwalifikowani do przeszczepu nerki z wyjątkiem tych, którzy mają bezwzględne przeciwwskazania, ponieważ przeszczep zapewnia dłuższe życie i lepszą jakość życia [quality of life] niż dializa.

Przeszczep nerki - wskazania szczególne

U pacjentów z ESRD spowodowaną cukrzycą preferowana metodą leczenia nerkozastępczego winien być przeszczep nerki.

U pacjentów z ESRD spowodowaną cukrzycą należy rozpatrzyć jednoczesny, przeddializacyjny przeszczep trzustki i nerki.

Przeszczep nerki - przeciwwskazania

- rozsiany proces nowotworowy
- HIV
- czynne infekcje układowe
- wszystkie stany ze spodziewaną długością życia < 2lat

Względne: nawracająca choroba nerek, aktywne KZN, zaawansowana ch.n.s., niekontrolowana ch. psychiczna, alkoholizm, narkomania, lekomania.

